

РОЗВИТОК УСНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ЧЕРЕЗ АКТИВІЗАЦІЮ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Автор розкриває можливості вдосконалення усного мовлення студентів через використання матеріалів та завдань, які активізують критичне мислення.

The author reveals some opportunities of improving oral discourse of the university students by making use of material and tasks that intensify their critical thinking.

Розвиток навичок усного мовлення у студентів є одним із важливих завдань у процесі вивчення іноземних мов. Однією з проблем, виявлених у процесі викладання іноземних мов, є неструктурованість усного дискурсу у студентів. На цій проблемі акцентовано увагу й у статті закордонних дослідників М. Касамассіма та Ф. Інсуа [1]. Вони дійшли висновку про те, що структурування усного дискурсу є необхідною умовою, виконання якої веде до підвищення рівня володіння мовою, покращує результати при складанні міжнародних екзаменів і сприяє розвитку упевненості студентів у своїх мовленнєвих здібностях [1, с. 29].

Аналіз ситуації щодо володіння іноземними мовами в українській вищій школі показує недостатню розвиненість навичок усного мовлення. Іншою виявленою проблемою є недостатньо розвинене критичне мислення у студентів.

Метою даного дослідження є пошук оптимальних шляхів розвитку усного мовлення студентів через активізацію критичного мислення у процесі вивчення іноземних мов.

Сьогодні у час стрімких змін, розвитку сучасних технологій та експансії інформації кожному випускнику вишу необхідно мислити критично, аналізуючи інформацію на предмет достовірності, аргументованості думок, послідовності й логічності висновків, переосмислюючи ідеї, які вважалися

незаперечними протягом тривалого часу, вступаючи у конструктивну дискусію з авторитетними діячами. Розвиток критичного мислення у студентів сприяє активізації їх творчих здібностей, підвищенню продуктивності їх навчальної діяльності, виникненню нових ідей і проектів [2, с. 33].

Як відомо, мислення і мовлення поєднані нерозривним зв'язком. Тому активізація критичного мислення у процесі вивчення іноземних мов позитивно впливає на розвиток мовлення у студентів.

По-перше, за такого підходу студенти фокусують увагу не стільки на мові, скільки на ідеях, питаннях, точках зору тощо [3]. Використання мови стає більш наближеним до реальних життєвих ситуацій, коли мова виступає засобом для вирішення конкретних завдань.

По-друге, студенти навчаються техніці критичного аналізу власних думок і позицій.

По-третє, завдяки такому підходу студенти вчаться краще структурувати мовленнєвий дискурс через упорядкування думок, чітке встановлення логічних зв'язків, аргументацію висновків.

У процесі навчання іноземних мов у Таврійському державному агротехнологічному університеті застосовуються завдання на розпізнавання думок і позицій, відокремлення їх від фактичної інформації, визначення цілей комунікації, виявлення протиріч у наданні фактів, демонстрацію відмінностей між обґрунтованою та необґрунтованою позицією, встановлення непідтвердженої інформації тощо.

Для цього використовується навчальний матеріал різного характеру: публіцистичні статті з протилежними поглядами на одну тему; враження іноземців (наприклад, представників Корпусу Миру США в Україні, Британської Ради, учасників міжнародних програм) від нашої країни, системи освіти та людей; наукові публікації різної якості (у тому числі тези не досить високої якості науковців-початківців); відеозапис студентських відповідей під час складання міжнародних екзаменів у частині “Speaking”); розроблені кейсові завдання; інтернет-публікації та сайти (у тому числі ті, що містять неправдиву

інформацію); інформаційні брошури; рекламні ролики; уривки з художніх фільмів тощо. При цьому студенти активно залучаються до пошуку і підготовки матеріалів для обговорення, що сприяє підвищенню їх мотивації.

Як показує досвід, використання таких матеріалів активізує критичне мислення студентів, що в результаті стимулює обговорення і розвиває усне мовлення. Студенти навчаються чітко висловлювати власну точку зору і обґрунтовувати її, аргументовано відповідати опонентам, структурувати усне мовлення й уникати невиправданого перескакування з однієї думки на іншу, акцентувати увагу на смисловому навантаженні фраз, забезпечувати логічний перехід від однієї думки до іншої за рахунок сполучних слів, правильно формулювати цілі й завдання і робити висновки, демонструвати лексичний багаж та варіювання граматичних конструкцій у мовленні, зберігати баланс між кількістю використаних мовних засобів та смисловою наповненістю дискурсу.

Отже, одним із дієвих підходів до розвитку усного мовлення студентів у процесі вивчення іноземної мови як навчальної дисципліни у вищій школі є активізація їх критичного мислення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Casamassima M., Insua F. On How Thinking Shapes Speaking: Techniques to Enhance Students' Oral Discourse / Myrian Casamassima, Florencia Insua. – English Teaching Forum. – V. 53. – N 2. – 2015. – USA: US Department of State for Teachers of English. – P. 21 – 29.
2. Zimmerman L.W. Critiquing questions / Lynn W. Zimmerman. – English Teaching Forum. – V. 53. – N 3. – 2015. – USA: US Department of State for Teachers of English. – P. 32 – 35.
3. Cullerton A., De Munoz I.T. Beat the clock: Building Oral Language Skills in English Language Classroom / Alexis Cullerton A., Ines Torres De Munoz. – English Teaching Forum. – V. 53. – N 4. – 2015. – USA: US Department of State for Teachers of English. – P. 40 – 42.